



Besluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/658446
Zaaknummer : ACM/24/192557
Datum : 18 september 2025

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt op grond van artikel 9, vijfde lid en zevende lid, onderdeel a, van Verordening (EU) 2015/1222 van de Commissie van 24 juli 2015 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende capaciteitstoewijzing en congestiebeheer (zoals gewijzigd door Uitvoeringsverordening (EU) 2021/280 van de Commissie van 22 februari 2021 houdende wijziging van Verordeningen (EU) 2015/1222, (EU) 2016/1719 en (EU) 2017/1485, teneinde deze in overeenstemming te brengen met Verordening (EU) 2019/943) en op grond van artikel 2, tweede lid, van het Besluit van 19 december 2018, houdende regels ter uitvoering van Europese verordeningen betreffende de interne energiemarkt over het voorstel van TenneT TSO B.V. voor de gemeenschappelijke gecoördineerde capaciteitsberekeningsmethodologie voor day-ahead voor de Central Europe capaciteitsberekeningsregio.

Samenvatting

Verordening (EU) 2015/1222 van de Commissie van 24 juli 2015 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende capaciteitstoewijzing en congestiebeheer¹ (hierna: CACM Verordening) heeft tot doel om een Europese geïnterconnecteerde eenvormige day-ahead- en intraday-elektriciteitsmarkt te creëren.

Als onderdeel van de uitvoering van de CACM Verordening heeft TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) een voorstel voor de gemeenschappelijke capaciteitsberekeningsmethodologie voor day-ahead (hierna: day-ahead-capaciteitsberekeningsmethodologie) voor de Central Europe capaciteitsberekeningsregio (hierna: CE-regio) aan de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) ter goedkeuring voorgelegd.

Het voorstel betreft een gezamenlijk voorstel van de transmissiesysteembeheerders (hierna: TSB's) van de CE-regio. Het voorstel voor de day-ahead-capaciteitsberekeningsmethodologie voor de CE-regio bevat de beschrijving van de methodologie voor de berekening van de inputs voor de capaciteitsberekening, een gedetailleerde beschrijving van de capaciteitsberekeningsaanpak, een methodologie voor de validatie van zoneoverschrijdende capaciteit en een reserveprocedure voor de gevallen waarin de initiële capaciteitsberekening niet tot resultaten leidt.

De regulerende instanties van de Core regio hebben het voorstel herzien.

De ACM concludeert dat het herziene voorstel niet in strijd is met de doelstellingen en eisen van de CACM Verordening. De ACM keurt daarom het voorstel goed met in achtneming van de herzieningen door de regulerende instanties van de CE-regio.

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit bezwaar maken bij de ACM.

¹ Zoals gewijzigd door Uitvoeringsverordening (EU) 2021/280 van de Commissie van 22 februari 2021 houdende wijziging van Verordeningen (EU) 2015/1222, (EU) 2016/1719, (EU) 2017/2195 en (EU) 2017/1485, teneinde deze in overeenstemming te brengen met Verordening (EU) 2019/943.

1. Inleiding en procedure van totstandkoming van dit besluit

1. De CACM Verordening heeft tot doel om een Europese geïnterconnecteerde eenvormige day-ahead- en intraday-elektriciteitsmarkt te creëren. Hiertoe wordt onder meer de coördinatie van capaciteitsberekeningen versterkt door capaciteitsberekeningsregio's samen te voegen. In dit kader zijn op 19 maart 2024 bij besluit van het Europese energieagentschap ACER (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators*)² de Core capaciteitsberekeningsregio en de Italy North capaciteitsberekeningsregio samengevoegd tot de CE-regio.
2. Overeenkomstig artikel 20, tweede lid, van de CACM Verordening heeft TenneT samen met de andere TSB's van de CE-regio een voorstel voor de day-ahead capaciteitsberekeningsmethodologie voor deze nieuwe regio ontwikkeld. Dit voorstel is overeenkomstig artikel 20, tweede lid, en artikel 12 van de CACM Verordening van 17 oktober 2024 tot 17 november 2024 geconsulteerd via de internetpagina van het European Network of Transmission System Operators for Electricity (hierna: ENTSO-E). De regulerende instanties van de CE-regio hebben op 15 november 2024 een gezamenlijke reactie op het geconsulteerde voorstel ingediend in de vorm van een zogenoemde *shadow opinion*.
3. Ingevolge artikel 20, tweede lid, van de CACM Verordening moeten de TSB's van de CE-regio binnen een termijn van 10 maanden na de goedkeuring van een voorstel voor een capaciteitsberekeningsregio een voorstel voor een gemeenschappelijke gecoördineerde capaciteitsberekeningsmethodologie voor de desbetreffende regio bij hun regulerende instantie indienen.
4. Op grond van artikel 2, eerste lid, van het Besluit van 19 december 2018, houdende regels ter uitvoering van Europese verordeningen betreffende de interne energiemarkt (hierna: Besluit uitvoering van Europese verordeningen) is TenneT verplicht om het voorstel ter goedkeuring voor te leggen aan de ACM. Op 30 januari 2025 heeft de ACM van TenneT een aanvraag ontvangen tot goedkeuring van het voorstel.³ Dit betreft een op een aantal onderdelen gewijzigde versie ten opzichte van de versie die is geconsulteerd via de internetpagina van ENTSO-E.
5. De laatste betrokken regulerende instantie heeft het voorstel ontvangen op 20 maart 2025. De betrokken regulerende instanties moeten het voorstel daarom overeenkomstig artikel 9, tiende lid, van de CACM Verordening uiterlijk op 20 september 2025 goedkeuren.
6. Voor twee onderdelen van het voorstel is de TSB's van de CE-regio drie maanden extra tijd verleend door de regulerende instanties om deze nader uit te werken en af te ronden.⁴ Op 16 april 2025 hebben de TSB's van de CE-regio een aangepast voorstel inclusief deze uitgewerkte onderdelen toegestuurd. Deze onderdelen zijn door de regulerende instanties van de CE-regio in het herziene voorstel (zie randnummer 8) verwerkt.
7. Om een zorgvuldige besluitvorming te waarborgen heeft de ACM het voorstel met bijbehorende documenten ter inzage gelegd en gepubliceerd op haar internetpagina. Van de terinzagelegging is kennisgegeven in Staatscourant 6571 van 19 februari 2025. De ACM heeft hiermee belanghebbenden

² ACER Decision 04/2024 van 19 maart 2024 *on the amendment to the determination of capacity calculation regions*.

Beschikbaar via: [ACER Decision 04/2024 - CCR methodology amendment](#).

³ De TSB's hebben het voorstel reeds op 17 januari 2025 gezamenlijk bij de regulerende instanties van de CE-regio ingediend.

⁴ Deze onderdelen worden beschreven in randnummer 17 van dit besluit.

in de gelegenheid gesteld zienswijzen te geven. Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn geen zienswijzen ontvangen.

8. De regulerende instanties van de CE-regio hebben elkaar geraadpleegd en in nauwe coördinatie samengewerkt met het oog op het bereiken van overeenstemming overeenkomstig artikel 9, tiende lid, van de CACM Verordening. De regulerende instanties van de CE-regio hebben gezamenlijk vastgesteld dat zij het voorstel voorafgaand aan de goedkeuring herzien. De regulerende instanties hebben de TSB's van de CE-regio over de voorgenomen herziening van het voorstel geraadpleegd overeenkomstig artikel 5, zesde lid, van Verordening 2019/942 tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators (hierna: Verordening 2019/942) en artikel 9, tiende lid, van de CACM Verordening.
9. Na de goedkeuring door de regulerende instanties moeten de TSB's het voorstel publiceren op grond van artikel 9, veertiende lid, van de CACM Verordening.
10. De indeling van dit besluit is als volgt. Hoofdstuk 2 van dit besluit bevat het wettelijk kader. Het ontvangen voorstel, de relevante informatie die de ACM naar aanleiding van het voorstel heeft ontvangen en de herzieningen door de regulerende instanties, zijn samengevat in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 bevat de beoordeling van het voorstel en hoofdstuk 5 het dictum.
11. Dit besluit bevat drie bijlagen. Deze bijlagen bevatten respectievelijk (1) de relevante artikelen van de CACM Verordening, (2) het voorstel inclusief de herzieningen door de regulerende instanties en (3) het voorstel waarbij de herzieningen door de regulerende instanties in wijzigingen bijhouden zijn weergegeven. De eerste en de tweede bijlage zijn onderdeel van het besluit. De derde bijlage is ter informatie en verduidelijking opgenomen. Aan deze derde bijlage kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Wettelijk kader

12. De ACM beslist op grond van artikel 9, vijfde lid en zevende lid, onderdeel a, van de CACM Verordening en artikel 2, tweede lid, van het Besluit uitvoering van Europese verordeningen.
13. Op grond van artikel 5, zesde lid, van Verordening 2019/942 worden de voorwaarden of methoden door de regulerende instanties, na raadpleging van ENTSO-E, zo nodig herzien, om ervoor te zorgen dat ze in overeenstemming zijn met het doel van de netcode of richtsnoeren en bijdragen tot marktintegratie, afwezigheid van discriminatie, daadwerkelijke mededinging en de goede werking van de markt.
14. Op grond van artikel 9, vijfde lid, van de CACM Verordening herzien de bevoegde regulerende instanties het voorstel indien nodig, alvorens de voorwaarden of methodologieën goed te keuren, na raadpleging van de respectieve TSB's, om ervoor te zorgen dat deze in overeenstemming zijn met het doel van deze verordening en bijdragen tot marktintegratie, non-discriminatie, effectieve mededinging en de goede werking van de markt.
15. Artikel 3 van de CACM Verordening bevat de doelstellingen van de Verordening. In artikel 9 van de CACM Verordening wordt het proces van de vaststelling van voorwaarden of methodologieën beschreven. Artikel 20 van de CACM Verordening ziet op het vaststellen van de

capaciteitsberekenningsmethodologie. Artikelen 21 tot en met 25 van de CACM Verordening beschrijven verschillende elementen die de capaciteitsberekenningsmethodologie ten minste moet omvatten. Zie Bijlage 1 bij dit besluit voor een overzicht van de in deze paragraaf genoemd artikelen.

3. Het voorstel

16. Het voorstel voor de day-ahead capaciteitsberekenningsmethodologie voor de CE-regio bevat de beschrijving van de methodologie voor de berekening van de inputs voor de capaciteitsberekening, een gedetailleerde beschrijving van de capaciteitsberekenningsaanpak, een methodologie voor de validatie van zoneoverschrijdende capaciteit en een reserveprocedure voor de gevallen waarin de initiële capaciteitsberekening niet tot resultaten leidt.
17. De regulerende instanties van de CE-regio hebben het voorstel van de TSB's op een aantal punten herzien. Deze herzieningen worden hieronder uiteengezet.
 - a. Herzieningen gerelateerd aan de twee later uitgewerkte onderdelen uit het voorstel.

Het voorstel bevatte nog geen beschrijving van I) de capaciteitsberekening voor de grenzen van de CE-regio met *integrated technical counterparties*⁵ en II) de wijze waarop grensoverschrijdende capaciteiten die na het day-ahead tijdsbestek nog beschikbaar zijn, worden gebruikt voor het intraday tijdsbestek. Deze onderdelen hebben de TSB's van de CE-regio later uitgewerkt en toegestuurd, zoals beschreven in randnummer 6 van dit besluit. De regulerende instanties hebben deze uitgewerkte onderdelen overgenomen in het herziene voorstel, nadat ze deze op een aantal punten hebben aangepast:

 - I. De regulerende instanties hebben de waarborgen voor minimale beschikbare capaciteiten voor zowel de CE-regio als de *integrated technical counterparty* niet overgenomen. Ze zijn van oordeel dat een dergelijke bepaling zou leiden tot een ongelijke behandeling van de *integrated technical counterparty* ten opzichte van de CE TSB's.
 - II. De regulerende instanties van de CE-regio hebben de uitwerking van de TSB's van de CE-regio op een aantal punten aangevuld. Onder andere met het benoemen van de interactie met de intraday capaciteitsberekening in de Core en Italy North regio.
 - b. Herzieningen gerelateerd aan de *post go-live studies*: de day-ahead capaciteitsberekenningsmethodologie schrijft de ontwikkeling van een aantal studies voor die na inwerkingtreding van de methodologie uitgevoerd dienen te worden. Aan deze studies zijn deadlines verbonden. De regulerende instanties van de CE-regio zijn van mening dat de deadlines van een aantal studies ambitieuzer moeten zijn, omdat in de Core regio al ervaring is opgedaan met het opzetten en/of uitvoeren van deze studies. Ze hebben daarom besloten om kortere termijnen vast te stellen, waarbij ze rekening hebben gehouden met de complexiteit van de verschillende studies. De regulerende instanties hebben de termijnen als volgt gewijzigd:
 - i. De deadline voor het ontwikkelen van een lijst met interne netwerkelementen is gewijzigd van 24 maanden na implementatie naar 18 maanden na implementatie van de day-ahead capaciteitsberekenningsmethodologie.
 - ii. De deadline voor het toepassen van een berekening voor de *Flow Reliability Margin (FRM)* en een voorstel voor wijzigingen om het proces te verbeteren, is gewijzigd van

⁵ Een *integrated technical counterparty* is in de day-ahead-capaciteitsberekenningsmethodologie voor de CE-regio gedefinieerd als een TSB die geen CE TSB is en opereert in een land dat geen lidstaat is van de Europese Unie, maar die wel wordt opgenomen in de day-ahead capaciteitsberekening voor de CE-regio.

60 maanden na implementatie naar 36 maanden na implementatie van de day-ahead capaciteitsberekeningsmethodologie.

- iii. De deadline voor harmonisatie van de *Generation Shift Key (GSK)* methodologie is gewijzigd van 42 maanden na implementatie naar 24 maanden na implementatie van de day-ahead capaciteitsberekeningsmethodologie.

Daarnaast hebben de regulerende instanties van de CE-regio de verplichting met betrekking tot de rapportage over en de invoering van dynamische limieten verduidelijkt.

- c. Herzieningen gerelateerd aan de rapportageverplichtingen voor toewijzingsbeperkingen (*allocation constraints*): de regulerende instanties van de CE-regio zijn van mening dat de bepalingen inzake transparantie en verslaglegging over het gebruik van toewijzingsbeperkingen onvoldoende zijn. Zij hebben daarom besloten om hiervoor extra rapportageverplichtingen in de methodologie op te nemen.
 - d. Herzieningen gerelateerd aan de omgang met derde landen in de capaciteitsberekening: de regulerende instanties van de CE-regio hebben besloten om de tekst in de methodologie over de behandeling van TSB's uit derde landen te verduidelijken.
 - e. Herzieningen gerelateerd aan het gecoördineerde validatieproces: de regulerende instanties van de CE-regio hebben besloten om de tijdlijn voor de toepassing van het gecoördineerde validatieproces aan te passen. Zij zijn van mening dat de tijdlijn ambitieuzer moet zijn, mede gelet op het feit dat het gecoördineerde validatieproces gebaseerd is op hetzelfde proces dat momenteel wordt geïmplementeerd in de Core capaciteitsberekeningsregio. Zij hebben daarom de geleidelijke invoering met een overgangsfase van 42 maanden geschrapt, waardoor de deadline gelijkgesteld wordt aan de implementatiedeadline van de day-ahead capaciteitsberekeningsmethodologie voor de CE-regio.
 - f. Herzieningen gerelateerd aan publicaties en monitoring: de regulerende instanties van de CE-regio hebben de publicatie- en monitoringsvereisten op een aantal punten aangescherpt. Deze aanscherpingen vergroten de transparantie voor marktpartijen.
 - g. Herzieningen gerelateerd aan de implementatietijdlijn: de regulerende instanties van de CE-regio hebben besloten de deadline voor implementatie van deze methodologie vast te stellen op 15 januari 2028. De originele deadline voor implementatie was door de TSB's van de CE-regio op september 2027 gezet. Na indiening van het voorstel hebben de TSB's van de CE-regio laten weten dat deze deadline voor Terna (de TSB van Italy North) niet haalbaar is. Zij hebben in hun reactie op de voorgestelde wijzigingen door de regulerende instanties van de CE-regio laten weten dat een deadline van april 2028 wel haalbaar is. De regulerende instanties van de CE-regio accepteren uitstel van de deadline, maar ze achten het ook wenselijk om TSB's te stimuleren om uitstel van implementatie zo veel mogelijk te beperken. Daarom hebben ze zelf een nieuwe deadline opgenomen, die als ambitieus maar haalbaar wordt gezien. Ze verwachten dat de ervaringen van de TSB's in de huidige Core capaciteitsberekeningsregio met de overgang de stroomgebaseerde aanpak hebben opgedaan bij kunnen dragen aan het versnellen van de benodigde werkzaamheden voor Terna.
 - h. De regulerende instanties van de CE regio hebben enkele overige wijzigingen doorgevoerd om onder andere formuleringen te verbeteren en verduidelijkingen en correcties in te voeren.
18. Het herziene voorstel is opgenomen in Bijlage 2 bij dit besluit. Bijlage 3 bevat ter informatie en verduidelijking het voorstel waarbij de herzieningen door de regulerende instanties in wijzigingen bijhouden zijn weergegeven. Hierna wordt met 'voorstel' het door de regulerende instanties herziene voorstel voor de day-ahead capaciteitsberekeningsmethodologie voor de CE-regio bedoeld.

4. Beoordeling

19. Artikel 9, negende lid, van de CACM Verordening bepaalt dat het voorstel een beschrijving van het verwachte effect op de doelstellingen van deze verordening bevat. Het voorstel bevat een dergelijke beschrijving in de randnummers 6 tot en met 15 van de preambule. De ACM ziet in het voorstel geen strijdigheid met de doelstellingen uit artikel 3 van de CACM Verordening.
20. Artikel 9, negende lid, van de CACM Verordening bepaalt eveneens dat het voorstel een voorgesteld tijdschema voor de tenuitvoerlegging bevat. Het voorstel bevat een dergelijk tijdschema in artikel 30 van de methodologie.
21. Artikel 21, eerste lid en derde lid, van de CACM Verordening bepalen de minimale elementen die de gemeenschappelijke capaciteitsberekeningsmethodologie voor een bepaalde capaciteitsberekeningsregio moet omvatten. Deze elementen gaan over de methodologieën voor de berekening van de inputs voor de capaciteitsberekening, een gedetailleerde beschrijving van de capaciteitsberekeningsaanpak, een methodologie voor de validatie van zoneoverschrijdende capaciteit en een reserveprocedure voor de gevallen waarin de initiële capaciteitsberekening niet tot resultaten leidt. Onderstaand wordt op deze elementen ingegaan.
22. Artikel 21, eerste lid, onderdeel a, subonderdeel i, en artikel 22, van de CACM Verordening schrijven voor dat het voorstel een methodologie omvat om de betrouwbaarheidsmarge te bepalen. Het voorstel bevat een dergelijke methodologie in artikel 8.
23. Artikel 21, eerste lid, onderdeel a, subonderdeel ii, en artikel 23, van de CACM Verordening schrijven voor dat het voorstel de methodologieën voor de bepaling van de operationele veiligheidsgrenzen, de voor de capaciteitsberekening relevante onvoorziene gebeurtenissen en de eventueel te gebruiken toewijzingsbeperkingen bevat. Artikel 6 van het voorstel beschrijft deze methode. De methode voor het hanteren van toewijzingsbeperkingen is beschreven in artikel 7.
24. Artikel 21, eerste lid, onderdeel a, subonderdeel iii, en artikel 24, van de CACM Verordening schrijven voor dat het voorstel een methodologie bevat om een gemeenschappelijke veranderingssleutel betreffende opwekking voor elke biedzone en elk scenario te bepalen. Deze methodologie voor iedere afzonderlijke biedzone is beschreven in artikel 9.
25. Artikel 21, eerste lid, onderdeel a, subonderdeel iv, en artikel 25, van de CACM Verordening schrijven voor dat het voorstel een omschrijving over het gebruik van remediërende maatregelen in de methodologie moet bevatten. Het voorstel beschrijft deze methode in artikel 10.
26. Conform artikel 21, eerste lid, onderdeel b, subonderdeel i, van de CACM Verordening moet de methodologie een wiskundige beschrijving van de gebruikte capaciteitsberekeningsaanpak met verschillende capaciteitsberekeningsinputs bevatten. Het voorstel bevat deze beschrijving in artikel 11.
27. Artikel 21, eerste lid, onderdeel b, subonderdeel ii, van de CACM Verordening bepaalt dat de methodologie regels moet bevatten voor het vermijden van ongeoorloofde discriminatie tussen interne en zoneoverschrijdende uitwisseling van elektriciteit. Het voorstel beschrijft dit in artikel 17.

28. Artikel 21, eerste lid, onderdeel b, subonderdeel iii, van de CACM Verordening bepaalt dat de methodologie regels beschrijft, die rekening houden met in het verleden toegewezen zoneoverschrijdende capaciteit. Het voorstel beschrijft dit in artikel 18.
29. Artikel 21, eerste lid, onderdeel b, subonderdeel iv, van de CACM Verordening bepaalt dat de methodologie regels beschrijft betreffende de aanpassing van elektriciteitsstromen in kritische netwerkelementen of van de zoneoverschrijdende capaciteit ten gevolge van remediërende maatregelen. Het voorstel beschrijft dit in artikel 10.
30. Artikel 21, eerste lid, onderdeel b, subonderdeel v, van de CACM Verordening bepaalt dat de methodologie voor de stroomgebaseerde aanpak, een wiskundige beschrijving van de berekening van de vermogensoverdrachtverdelingsfactoren en van de berekening van de beschikbare marges in kritische netwerkelementen bevat. Het voorstel bevat deze beschrijving in artikel 11.
31. Artikel 21, eerste lid, onderdeel b, subonderdeel vii, van de CACM Verordening bepaalt dat de methodologie, waar de elektriciteitsstromen in kritische netwerkelementen beïnvloed zijn door de zoneoverschrijdende uitwisseling van elektriciteit in verschillende capaciteitsberekeningsregio's, de regels bevat voor het verdelen van de elektriciteitsstroomcapaciteiten van kritische netwerkelementen over de verschillende capaciteitsberekeningsregio's, teneinde deze stromen op te kunnen vangen. Het voorstel beschrijft deze regels in artikel 13.
32. Artikel 21, eerste lid, onderdeel c, en artikel 26, van de CACM Verordening bepalen dat de capaciteitsberekeningsmethodologie een methodologie voor de validatie van zoneoverschrijdende capaciteit moet bevatten. Het voorstel bevat deze methodologie in artikel 20.
33. Artikel 21, derde lid, van de CACM Verordening schrijft voor dat de methodologie een reserveprocedure voor de gevallen waarin de initiële capaciteitsberekening niet tot resultaten leidt dient te bevatten. Het voorstel beschrijft deze procedure in artikel 22.
34. Op grond van het voorgaande concludeert de ACM dat het voorstel niet in strijd is met de doelstellingen en eisen van de CACM Verordening. De ACM keurt daarom het voorstel goed op grond van artikel 9, vijfde lid en zevende lid, onderdeel a, van de CACM Verordening en artikel 2, tweede lid, van het Besluit Uitvoering van Europese Verordeningen met inachtneming van de herzieningen door de regulerende instanties van de CE-regio overeenkomstig artikel 5, zesde lid, van Verordening 2019/942 en artikel 9, vijfde lid, van de CACM Verordening.

5. Dictum

35. De Autoriteit Consument en Markt keurt het voorstel van TenneT TSO B.V. voor de day-ahead capaciteitsberekeningsmethodologie voor de CE-regio goed, met inachtneming van de herzieningen door de regulerende instanties van de CE-regio.
36. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts publiceert de Autoriteit Consument en Markt dit besluit op de internetpagina van de Autoriteit Consument en Markt.
37. Dit besluit treedt in werking op 19 september 2025.

's-Gravenhage,
Datum: 18 september 2025

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.
F. el Abbouri
Teammanager Directie Toezicht Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u bezwaar maken tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde bezwaarschrift naar de Autoriteit Consument en Markt, Directie Juridische Zaken, postbus 16326, 2500 BH Den Haag. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. In uw bezwaarschrift kunt u de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter.

Bijlage 1. Relevante artikelen CACM Verordening

Artikel 3 - Doelstellingen van samenwerking op het gebied van capaciteitstoewijzing en congestiebeheer.

Met deze verordening worden de volgende doelstellingen nagestreefd:

- a) bevorderen van doeltreffende concurrentie bij de opwekking en levering van elektriciteit alsmede de handel in elektriciteit;
- b) waarborgen van een optimaal gebruik van de transmissie-infrastructuur;
- c) waarborgen van de operationele veiligheid;
- d) optimaliseren van de berekening en toewijzing van zoneoverschrijdende capaciteit;
- e) waarborgen van de niet-discriminerende behandeling van TSB's, NEMO's, het Agentschap, regulerende instanties en marktdeelnemers;
- f) waarborgen en verbeteren van de transparantie en betrouwbaarheid van gegevens;
- g) bijdragen tot de efficiënte langetermijnexploitatie en -ontwikkeling van het elektriciteitstransmissiesysteem en de elektriciteitssector in de Unie;
- h) rekening houden met de behoefte aan een billijke en ordelijke markt en prijsvorming;
- i) creëren van een gelijk speelveld voor NEMO's;
- j) zorgen voor niet-discriminerende toegang tot zoneoverschrijdende capaciteit.

Artikel 9 - Vaststelling van voorwaarden of methodologieën

1. De TSB's en NEMO's ontwikkelen de overeenkomstig deze verordening vereiste voorwaarden of methodologieën en dienen die binnen de bij deze verordening vastgestelde respectieve termijnen ter goedkeuring in bij het Agentschap of de bevoegde regulerende instanties. In uitzonderlijke omstandigheden, met name in gevallen waarin een termijn niet kan worden gehaald als gevolg van omstandigheden buiten de verantwoordelijkheid van de TSB's of de NEMO's, kunnen de termijnen voor voorwaarden of methodologieën worden verlengd door het Agentschap in procedures overeenkomstig lid 6, gezamenlijk door alle bevoegde regulerende instanties in procedures overeenkomstig lid 7, en door de bevoegde regulerende instantie in procedures overeenkomstig lid 8.

Wanneer een voorstel voor de voorwaarden of methodologieën overeenkomstig deze verordening door meer dan één TSB of NEMO moet worden ontwikkeld en goedgekeurd, werken de desbetreffende TSB's en NEMO's nauw samen. Bijgestaan door het ENTSO voor elektriciteit, stellen de TSB's en alle NEMO's de bevoegde regulerende instanties en het Agentschap op gezette tijden in kennis van de voortgang bij de ontwikkeling van die voorwaarden of methodologieën.

[...]

5. Naargelang van het geval keurt elke regulerende instantie, of, indien van toepassing, het Agentschap de voorwaarden of methodologieën goed die worden gebruikt voor de berekening of de opzet van de eenvormige day-ahead- en intradaykoppeling als ontwikkeld door de TSB's en NEMO's. Zij zijn verantwoordelijk voor goedkeuring van de in de leden 6, 7 en 8 bedoelde voorwaarden of methodologieën. Alvorens de voorwaarden of methodologieën goed te keuren, herzien het Agentschap of de bevoegde regulerende instanties de voorstellen indien nodig, na raadpleging van de respectieve TSB's of NEMO's, om ervoor te zorgen dat deze in overeenstemming zijn met het doel van deze verordening en bijdragen tot marktintegratie, non-discriminatie, effectieve mededinging en de goede werking van de markt.

[...]

7. De voorstellen voor de volgende voorwaarden of methodologieën, alsmede wijzigingen daarvan, worden ter goedkeuring voorgelegd aan alle regulerende instanties van de betrokken regio:

- a) de gemeenschappelijke capaciteitsberekeningsmethodologie, overeenkomstig artikel 20, lid 2;

[...]

9. Het voorstel voor de voorwaarden of methodologieën omvat een voorgesteld tijdschema voor de tenuitvoerlegging ervan en een beschrijving van het verwachte effect ervan op de doelstellingen van deze verordening. Voorstellen voor voorwaarden of methodologieën die overeenkomstig lid 7 door verscheidene regulerende instanties moeten worden goedgekeurd, worden binnen een week na indiening bij de regulerende instanties bij het Agentschap ingediend. Voorstellen voor voorwaarden of methodologieën die overeenkomstig lid 8 door één regulerende instantie moeten worden goedgekeurd, kunnen binnen een maand na de indiening ervan naar goeddunken van de regulerende instantie bij het Agentschap worden ingediend, terwijl zij overeenkomstig artikel 3, lid 2, van Verordening (EU) 2019/942 ter informatie worden ingediend indien het Agentschap van oordeel is dat het voorstel grensoverschrijdende gevolgen heeft. Op verzoek van de bevoegde regulerende instanties brengt het Agentschap binnen drie maanden advies uit over de voorstellen voor voorwaarden of methodologieën.
10. Wanneer de vaststelling van de voorwaarden of methodologieën overeenkomstig lid 7 of de wijziging overeenkomstig lid 12 een besluit van meer dan één regulerende instantie vergt, raadplegen de bevoegde regulerende instanties elkaar en werken zij in nauwe coördinatie samen met het oog op het bereiken van overeenstemming. In voorkomend geval houden de bevoegde regulerende instanties rekening met het advies van het Agentschap. De regulerende instanties of het Agentschap, indien het bevoegd is, nemen overeenkomstig de leden 6, 7 en 8 besluiten betreffende de ingediende voorwaarden of methodologieën, binnen zes maanden na de ontvangst van de voorwaarden of methodologieën door het Agentschap of de regulerende instantie of, indien van toepassing, door de laatste betrokken regulerende instantie. De termijn begint op de dag volgende op die waarop het voorstel overeenkomstig lid 6 bij het Agentschap is ingediend, bij de laatste relevante regulerende instantie overeenkomstig lid 7 of, indien van toepassing, bij de regulerende instantie overeenkomstig lid 8.

[...]

14. De TSB's of NEMO's die verantwoordelijk zijn voor de vaststelling van de voorwaarden of methodologieën overeenkomstig deze verordening, maken die bekend op het internet na de goedkeuring door het Agentschap of de bevoegde regulerende instanties of, wanneer een dergelijke goedkeuring niet vereist is, na de vaststelling ervan, behalve wanneer dergelijke informatie als vertrouwelijk wordt beschouwd overeenkomstig artikel 13.

Artikel 12 – Raadpleging

1. De TSB's en NEMO's die overeenkomstig de onderhavige verordening verantwoordelijk zijn voor het indienen van voorstellen voor voorwaarden of methodologieën of voor de wijziging daarvan, raadplegen, wanneer als zodanig expliciet is bepaald in deze verordening, de belanghebbenden, inclusief de relevante autoriteiten van elke lidstaat, over hun ontwerpvoorstellen voor voorwaarden of methodologieën. De raadpleging verloopt binnen een tijdsbestek van minimaal één maand.
2. De door de TSB's en NEMO's op Unieniveau ingediende voorstellen voor voorwaarden of methodologieën worden op Unieniveau gepubliceerd en ter raadpleging voorgelegd. Door de TSB's en NEMO's op regionaal niveau ingediende voorstellen worden minimaal op regionaal niveau ter raadpleging voorgelegd. Partijen die voorstellen op bilateraal of multilateraal niveau indienen, raadplegen minimaal de betrokken lidstaten.
3. De entiteiten die verantwoordelijk zijn voor het voorstel voor voorwaarden of methodologieën houden terdege rekening met de standpunten van de belanghebbenden, resulterend uit de overeenkomstig lid 1 opgezette raadplegingen, alvorens zij hun voorstel ter goedkeuring bij de regulerende instanties indienen, als dat is vereist overeenkomstig artikel 9, of alvorens zij het publiceren in de andere

gevallen. In alle gevallen wordt voorafgaand aan of gelijktijdig met de publicatie van het voorstel voor voorwaarden of methodologieën een duidelijke en robuuste rechtvaardiging voor het al dan niet in het voorstel opnemen van de uit de raadpleging voortgekomen standpunten gegeven en op een tijdige manier gepubliceerd.

Artikel 20 - Invoering van een stroomgebaseerde capaciteitsberekeningsmethodologie

1. Voor het tijdsbestek voor day-aheadmarkten en het tijdsbestek voor intradaymarkten wordt in de gemeenschappelijke capaciteitsberekeningsmethodologieën de stroomgebaseerde aanpak gebruikt, behalve wanneer aan de eis van lid 7 is voldaan.
2. Uiterlijk tien maanden na de goedkeuring van het voorstel voor een capaciteitsberekeningsregio overeenkomstig artikel 15, lid 1, dienen alle TSB's in elke capaciteitsberekeningsregio een voorstel in voor een gemeenschappelijke gecoördineerde capaciteitsberekeningsmethodologie voor de desbetreffende regio. Met betrekking tot dit voorstel wordt een raadpleging overeenkomstig artikel 12 gehouden. Het voorstel voor de capaciteitsberekeningsmethodologie binnen regio's overeenkomstig dit lid, in capaciteitsberekeningsregio's die gebaseerd zijn op de gebieden „Noordwest-Europa” („NWE”) en „Centraal Oost-Europa” („COE”) als gedefinieerd in punt 3.2, onder b) en d), van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 714/2009, alsook in de in de leden 3 en 4 bedoelde regio's, zal worden aangevuld met een overeenkomstig lid 5 te ontwikkelen gemeenschappelijk kader voor de coördinatie en verenigbaarheid van stroomgebaseerde methodologieën over regio's heen.

[...]

8. Om de marktdeelnemers in staat te stellen zich aan te passen aan elke wijziging van de capaciteitsberekeningsaanpak, testen de betrokken TSB's de nieuwe aanpak samen met de bestaande aanpak en betrekken zij hierbij de marktdeelnemers gedurende minimaal zes maanden voordat zij een voorstel tot wijziging van hun capaciteitsberekeningsaanpak ten uitvoer leggen.

Artikel 21 – Methodologie voor capaciteitsberekeningen

1. Het overeenkomstig artikel 20, lid 2, bepaalde voorstel voor een gemeenschappelijke capaciteitsberekeningsmethodologie voor een bepaalde capaciteitsberekeningsregio omvat minimaal de volgende elementen voor elk capaciteitsberekeningstijdsbestek:
 - a) methodologieën voor de berekening van de inputs voor de capaciteitsberekening, die de volgende aspecten omvatten:
 - i) een methodologie voor de bepaling van de betrouwbaarheidsmarge, overeenkomstig artikel 22;
 - ii) de methodologieën voor de bepaling van de operationele veiligheidsgrenzen, die voor de capaciteitsberekening relevante onvoorziene gebeurtenissen en de eventueel te gebruiken toewijzingsbeperkingen, overeenkomstig artikel 2;
 - iii) de methodologie voor de bepaling van de veranderingssleutels betreffende opwekking, overeenkomstig artikel 24;
 - iv) de methodologie voor de bepaling van remediërende maatregelen die bij de capaciteitsberekening moeten worden overwogen, overeenkomstig artikel 25.
 - b) een gedetailleerde beschrijving van de capaciteitsberekeningsaanpak die de volgende aspecten omvat:
 - i) een wiskundig beschrijving van de gebruikte capaciteitsberekeningsaanpak met verschillende capaciteitsberekeningsinputs;
 - ii) regels voor het vermijden van ongeoorloofde discriminatie tussen interne en zoneoverschrijdende uitwisseling van elektriciteit teneinde de inachtneming van punt 1.7 van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 714/2009 te waarborgen;
 - iii) regels om, waar passend, rekening te houden met in het verleden toegewezen zoneoverschrijdende capaciteit;
 - iv) regels betreffende de aanpassing van elektriciteitsstromen in kritische netwerkelementen of van de zoneoverschrijdende capaciteit ten gevolge van remediërende maatregelen, overeenkomstig artikel 2;

- v) voor de stroomgebaseerde aanpak, een wiskundige beschrijving van de berekening van de vermogensoverdrachtverdelingsfactoren en van de berekening van de beschikbare marges in kritische netwerkelementen;
 - vi) voor de gecoördineerde nettotransmissiecapaciteitsaanpak, de regels voor de berekening van de zoneoverschrijdende capaciteit, met inbegrip van de regels voor het op efficiënte wijze delen van de elektriciteitsstroomcapaciteiten van kritische netwerkelementen tussen verschillende biedzonegrenzen;
 - vii) waar de elektriciteitsstromen in kritische netwerkelementen beïnvloed zijn door de zoneoverschrijdende uitwisseling van elektriciteit in verschillende capaciteitsberekeningsregio's, de regels voor het verdelen van de elektriciteitsstroomcapaciteiten van kritische netwerkelementen over de verschillende capaciteitsberekeningsregio's teneinde deze stromen te kunnen opvangen.
- c) Een methodologie voor de validatie van zoneoverschrijdende capaciteit, overeenkomstig artikel 26.

[...]

3. De capaciteitsberekeningsmethodologie omvat een reserveprocedure voor de gevallen waarin de initiële capaciteitsberekening niet tot resultaten leidt.

[...]

Artikel 22 – Methodologie voor de betrouwbaarheidsmarge

1. Het voorstel voor een gemeenschappelijke capaciteitsberekeningsmethodologie omvat een methodologie om de betrouwbaarheidsmarge te bepalen. De methodologie om de betrouwbaarheidsmarge te bepalen, bestaat uit twee stappen. In een eerste stap ramen de desbetreffende TSB's de waarschijnlijkheidsverdeling van de afwijkingen tussen de verwachte elektriciteitsstromen op het tijdstip van de capaciteitsberekening en de daadwerkelijk gerealiseerde elektriciteitsstromen in real-time. In een tweede stap wordt de betrouwbaarheidsmarge berekend door een waarde af te leiden uit de waarschijnlijkheidsverdeling.
2. In de methodologie voor de bepaling van de betrouwbaarheidsmarge worden de beginselen omschreven voor het berekenen van de waarschijnlijkheidsverdeling van de afwijkingen tussen de verwachte elektriciteitsstromen op het tijdstip van de capaciteitsberekening en de daadwerkelijk gerealiseerde elektriciteitsstromen in real-time, en worden de onzekerheden gespecificeerd waarmee bij de berekening rekening moet worden gehouden. Om deze onzekerheden te bepalen, wordt in de methodologie met name rekening gehouden met:
 - a) onbedoelde afwijkingen van de fysieke elektriciteitsstromen binnen een markttijdseenheid, veroorzaakt door de aanpassing van elektriciteitsstromen binnen en tussen regelzones met het doel de frequentie constant te houden;
 - b) onzekerheden die de capaciteitsberekening kunnen beïnvloeden en die zich voor de desbetreffende markttijdseenheid kunnen voordoen tussen het tijdsbestek van de capaciteitsberekening en real-time.
3. In de methodologie voor de bepaling van de betrouwbaarheidsmarge nemen de TSB's ook gemeenschappelijke geharmoniseerde beginselen op voor de afleiding van de betrouwbaarheidsmarge uit de waarschijnlijkheidsverdeling.
4. Op basis van de overeenkomstig lid 1 vastgestelde methodologie bepalen de TSB's de betrouwbaarheidsmarge, met inachtneming van de operationele veiligheidsgrenzen en rekening houdend met de onzekerheden tussen het capaciteitsberekeningstijdsbestek en real-time, en de remediërende maatregelen die na de capaciteitsberekening beschikbaar zijn.

5. Voor elk capaciteitsberekeningstijdsbestek bepalen de betrokken TSB's de betrouwbaarheidsmarge voor de kritische netwerkelementen, wanneer de stroomgebaseerde aanpak wordt gebruikt, en voor de zoneoverschrijdende capaciteit, wanneer de gecoördineerde nettotransmissiecapaciteitsaanpak wordt gebruikt.

Artikel 23 – Methodologieën voor operationele veiligheidsgrenzen, onvoorziene gebeurtenissen en toewijzingsbeperkingen

1. Elke TSB neemt de bij de analyse van de operationele veiligheid gebruikte operationele veiligheidsgrenzen en onvoorziene gebeurtenissen in acht.
2. Wanneer de bij de capaciteitsberekening gebruikte operationele veiligheidsgrenzen en onvoorziene gebeurtenissen niet dezelfde zijn als die welke worden gebruikt bij de analyse van de operationele veiligheid, beschrijven de TSB's in hun voorstel voor de gemeenschappelijke capaciteitsberekeningsmethodologie de specifieke methode en de criteria die zij hebben gebruikt om de voor de capaciteitsberekening gebruikte operationele veiligheidsgrenzen en onvoorziene gebeurtenissen te bepalen.
3. Indien de TSB's toewijzingsbeperkingen hanteren, kunnen die uitsluitend worden vastgesteld op basis van:
 - a) de beperkingen die vereist zijn om het transmissiesysteem binnen zijn operationele veiligheidsgrenzen te houden en die niet op efficiënte wijze kunnen worden omgevormd tot maximumstromen in kritische netwerkelementen, of
 - b) de beperkingen die bedoeld zijn om de economische meerwaarde bij eenvormige day-ahead- of intradaykoppeling te vergroten.

Artikel 24 – Methodologie voor de veranderingssleutels betreffende opwekking

1. Het voorstel voor een gemeenschappelijke capaciteitsberekeningsmethodologie omvat een voorstel voor een methodologie om een gemeenschappelijke veranderingssleutel betreffende opwekking te bepalen voor elke biedzone en elk scenario ontwikkeld overeenkomstig artikel 18.
2. De veranderingssleutels betreffende opwekking vertegenwoordigen de beste prognose van de relatie van een verandering in de nettopositie van een biedzone tot een specifieke verandering van de opwekking of basislast in het gemeenschappelijk netwerkmodel. In die prognose wordt met name rekening gehouden met de informatie uit de methodologie voor het verstrekken van de opwekkings- en basislastgegevens.

Artikel 25 – Methodologie voor de bij de capaciteitsberekening te gebruiken remediërende maatregelen

1. Elke TSB binnen elke capaciteitsberekeningsregio omschrijft individueel de beschikbare remediërende maatregelen waarmee bij de capaciteitsberekening rekening moet worden gehouden om de doelstellingen van deze verordening te bereiken.
2. Elke TSB binnen elke capaciteitsberekeningsregio coördineert met de andere TSB's in die regio het gebruik van de remediërende maatregelen waarmee bij de capaciteitsberekening rekening moet worden gehouden en de daadwerkelijke toepassing daarvan in realtime-bedrijfsomstandigheden.
3. Om het mogelijk te maken dat bij de capaciteitsberekening rekening wordt gehouden met de remediërende maatregelen, nemen alle TSB's in elke capaciteitsberekeningsregio een besluit over welke remediërende maatregelen de actie van meer dan één TSB vergen.
4. Elke TSB waakt erover dat bij de capaciteitsberekening rekening wordt gehouden met de remediërende maatregelen, op voorwaarde dat de na de berekening beschikbare remediërende maatregelen, genomen samen met de in artikel 22 bedoelde betrouwbaarheidsmarge, volstaan om de operationele veiligheid te waarborgen.

5. Elke TSB houdt bij de capaciteitsberekening rekening met de remediërende maatregelen zonder kosten.
6. Elke TSB waakt erover dat de remediërende maatregelen waarmee bij de capaciteitsberekening rekening moet worden gehouden, dezelfde zijn voor alle capaciteitsberekeningstijdsbestekken, rekening houdend met hun technische beschikbaarheid voor elk capaciteitsberekeningstijdsbestek.

Artikel 26 – Validatiemethodologie voor zoneoverschrijdende capaciteit

1. Elke TSB valideert, en heeft het recht op correctie van, de zoneoverschrijdende capaciteit die relevant is voor de biedzonegrenzen of kritische netwerkelementen van de TSB's, als verstrekt door de gecoördineerde capaciteitscalculatoren overeenkomstig de artikelen 27 tot en met 31.
2. Wanneer een gecoördineerde nettotransmissiecapaciteitsaanpak wordt gebruikt, nemen alle TSB's in de capaciteitsberekeningsregio in hun in artikel 21 bedoelde capaciteitsberekeningsmethodologie een regel op voor het uitsplitsen van de correctie op zoneoverschrijdende capaciteit tussen de onderscheiden biedzonegrenzen.
3. Elke TSB kan de zoneoverschrijdende capaciteit gedurende de in lid 1 bedoelde validatie van de zoneoverschrijdende capaciteit verminderen om redenen van operationele veiligheid.
4. Elke gecoördineerde capaciteitscalculator zorgt tijdens de capaciteitsberekening en -validatie voor coördinatie met de naburige gecoördineerde capaciteitscalculatoren.
5. Elke gecoördineerde capaciteitscalculator stelt alle regulerende instanties van de capaciteitsberekeningsregio om de drie maanden in kennis van alle verminderingen die gedurende de validatie van de zoneoverschrijdende capaciteit zijn uitgevoerd overeenkomstig lid 3. In het desbetreffende verslag worden de plaats en omvang van elke vermindering van de zoneoverschrijdende capaciteit, alsook de redenen daarvoor, gespecificeerd.
6. Alle regulerende instanties van de capaciteitsberekeningsregio beslissen samen of het in lid 5 bedoelde verslag geheel of gedeeltelijk wordt gepubliceerd.

Bijlage 2. Voorstel voor de day-ahead-capaciteitsberekeningsmethodologie voor de CE-regio

Bijlage 3. Voorstel met de herzieningen door de regulerende instanties in wijzigingen bijhouden